Θεολογώντας στο ελληνικό σχολείο του σήμερα... (Γιώργος Βούλγαρης, Θεολόγος - Εκπαιδευτικός)

Categories : ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Date : 2 Νοεμβρίου, 2010

Παρακολουθούμε εδώ και πολύ καιρό, όπως όλοι οι συνάδελφοι άλλωστε, τις εξελίξεις στο μάθημα των θρησκευτικών, τη σχετική συζήτηση γύρω από τα ζητήματα που έχουν προκύψει, τις διάφορες απόψεις που κατά καιρούς διατυπώνονται από πολλούς, καθώς και την όποια πολεμική αναπτύσσεται εναντίον του συγκεκριμένου διδακτικού αντικειμένου.
Στο παρόν άρθρο δεν πρόκειται να αναφερθούμε στους πολέμιους του μαθήματος, καθώς, σύμφωνα με τη γνώμη μας, δεν έχουν μόνο αυτοί μερίδιο ευθύνης για την κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει, σήμερα, η διδασκαλία του μαθήματος στα σχολεία μας. Σκοπός μας είναι να γίνει αφορμή για μια γόνιμη **αυτοκριτική** στο χώρο των θεολόγων, εκπαιδευτικών ή μη, διότι φαίνεται να φέρουν και αυτοί σημαντικό ποσοστό ευθύνης για τη συνεχή και κλιμακούμενη απαξίωση του μαθήματος, όσο και αν αυτό ακούγεται περίεργο ή αντιφατικό.

Όλοι μας βιώνουμε -για διαφορετικούς ίσως λόγους ο καθένας- την αγωνία της μείωσης των ωρών διδασκαλίας ή ακόμη και της κατάργησης του μαθήματος, που αποτελεί το χειρότερο σενάριο, καθώς προστάζουν οι σύγχρονες «φιλελεύθερες», «εκσυγχρονιατικές», «μετανεωτερικές» φωνές, οι οποίες συνδέουν το μάθημα με «σκοτεινές» κοινωνικοπολιτικές καταστάσεις του νεοελληνικού παρελθόντος, με «συντηρητικές» κοινωνικοπολιτικές δυνάμεις, με μια «ξεπερασμένη» ιστορικά νεοελληνική κοινωνία, που ακόμη διατηρεί και εθνική (= ελληνική) μνήμη και θρησκευτική (=ορθόδοξη). Ποιός, λοιπόν, ο ρόλος του θεολόγου σήμερα και κάτω από όλες αυτές τις συνθήκες; Πώς πρέπει να λειτουργήσουμε μέσα**σε έναν κόσμο, που πλέον αμφισβητεί τα πάντα, εκτός από τη δουλεία που σταδιακά και τόσο επιτηδευμένα του επιβάλλουν;**

Κάποιοι θα προτρέξουν και θα απαντήσουν πως διοργανώνεται πλέον μεγάλος αριθμός επιμορφωτικών σεμιναρίων και έτσι ο θεολόγος εκπαιδευτικός έχει τη δυνατότητα της συνεχούς επιμόρφωσης τόσο σε θέματα του αντικειμένου του, όσο και σε θέματα της διδακτικής και της παιδαγωγικής επιστήμης. Δεν γίνεται λόγος για την επιμόρφωση και την μετεκπαίδευση συναδέλφων, που αναμφισβήτητα είναι απαραίτητη και πολύ σημαντική, αλλά παραμένει σε θεωρητικό μόνο επίπεδο, ως επί το πλείστον. Το ενδιαφέρον μας στρέφεται στην ουσία, στον πυρήνα της εκπαιδευτικής διαδικασίας, στην πραγματικότητα, δηλαδή, των 45 λεπτών

μαθήματος στη σχολική τάξη. Θα ήταν απογοητευτικό, άραγε, αν κάποιοι υποστηρίζαμε ότι η κατάσταση σχετικά με το μάθημά μας είναι τραγική; Η **έλλειψη ουσιαστικής θεολογικής κατάρτισης** αρκετών συναδέλφων, ο αναπόφευκτος **λαϊκισμός μεγάλης μερίδας αυτών στην προσέγγιση των μαθητών**, **γονέων και σχολικών διευθύνσεων**, αφού δεν έχουμε τη δυνατότητα να τους δείξουμε έναν **τρόπο ορθής εκκλησιαστικής προσέγγισης σε καίρια ζητήματα**, ακόμα και **η συμπόρευση με το κυρίαρχο ρεύμα των αρνητών του μαθήματος (βλ. διαμάχη για τον χαρακτήρα των θρησκευτικών), προκειμένου να γίνουμε αρεστοί και να διατηρήσουμε το δικαίωμα βιοπορισμού ως καθηγητές** ... άσχετα από το τι τελικά θα διδάξουμε στο άμεσο μέλλον (!), όλα αυτά οδηγούν στην πράξη σε φαινόμενο, όπως:

- Αρκετοί συνάδελφοι να αναλώνονται σε θέματα, όπως: «μαγεία, εξορκισμοί, δαιμονισμός» και τα συναφή «πιασάρικα» ζητήματα.

- Αλλοι να **θεωρούν ότι θα γίνουν αγαπητοί στα παιδιά, σπαταλώντας τη διδακτική ώρα με ανέκδοτα, ή ατέρμονες συζητήσεις γύρω από διάφορα θέματα, χωρίς κανέναν διδακτικό στόχο**.

- Αλλοι, πάλι, να **έχουν καταργήσει το μάθημα**, πολλές φορές και με τις ευλογίες των διευθυντών των εκπαιδευτικών μονάδων στις οποίες ανήκουν, και να**το έχουν υποβιβάσει σε «ώρα του παιδιού»** -πόσο οικεία, πλέον, μας είναι αυτή η φράση για ορισμένα μαθήματα του ελληνικού σχολείου (!).

- Περιττό να σημειώσουμε πόσοι από εμάς είμαστε παντελώς αδιάβαστοι ακόμη και στα βασικά, ενώ είναι ζητούμενο να έχουμε μελετήσει επισταμένως τη διδακτική ενότητα του σχολικού βιβλίου, την οποία θα διδάξουμε την επόμενη ημέρα στη σχολική τάξη, με συνέπεια οι μαθητές, να μας «στήνουν», κυριολεκτικά, «στον τοίχο».

- Τέλος, υπάρχουν και συνάδελφοι, ο **υπερβολικός ζήλος** των οποίων τους καθιστά, πολλές φορές, μονοδιάστατους, **απόμακρους στην παιδική και εφηβική ψυχή**, ή **γίνονται αφορμή κάποια παιδιά να αντιπαθήσουν το μάθημα**.

Κατόπιν αυτών των καταστάσεων, που ενδεικτικά παραθέσαμε, αλλά και πολλών ακόμη, ίσως να στεναχωρήσαμε πολλούς συναδέλφους, οι οποίοι πιθανώς να μας θεωρούν υπερβολικούς. Και όμως δεν είμαστε... θα αρκούσε μια ενδεικτική περιήγηση σε σχολεία της Αθήνας και της ελληνικής περιφέρειας, προσωπική επαφή και συζήτηση με μαθητές και συναδέλφους, για να κατανοήσει ο καθένας την πραγματικότητα αυτήν. Βέβαια, δεν είναι δυνατόν να αγνοηθούν οι συνάδελφοι, που **καθημερινά διεξάγουν τεράστιους αγώνες μέσα και έξω από τις τάξεις**, διαβάζουν και ενημερώνονται καθημερινά, αγαπούν και πιστεύουν αυτό που κάνουν

και πολλοί έχουν καταφέρει το μάθημα τους να καθίσταται -χωρίς υπερβολή- το αγαπημένο μάθημα των παιδιών, **χωρίς αυτό να σημαίνει τη μετατροπή της σχολικής τάξης σε «παιδική χαρά»**.

Πριν φτάσουμε να εξετάσουμε ποιοι και με ποιους τρόπους πολεμούν το μάθημα των θρησκευτικών, ας κάνουμε πρώτα την **αυτοκριτική μας**. Ας δούμε τι έχουμε κάνει εμείς για το μάθημα. Πρώτα εμείς θα δώσουμε **αξία** στο αντικείμενο που διδάσκουμε και μετά οι άλλοι. Χρειαζόμαστε, επομένως, **πράξεις**. Πολλοί από εμάς γράφουμε άρθρα ή ολόκληρα βιβλία, κάνουμε ομιλίες, επιμορφώνουμε άλλους, εκδίδουμε βοηθήματα. Όμως, όλα **σε θεωρητικό επίπεδο**, και τελικά το μόνο που αποκομίζουμε είναι τα συγχαρητήρια που δίνουμε ο ένας στον άλλον για το πόσο ωραία τα είπαμε ή το πόσο ωραία τα γράψαμε, **χωρίς να αφήνουμε στους μαθητές μας καμμία ουσιαστική παρακαταθήκη**.

Κάποτε διάβασα την μελέτη ενός συναδέλφου για την εφαρμογή της ομαδοσυνεργατικής μεθόδου στην Γ' Λυκείου. Τη βρήκα ενδιαφέρουσα, αλλά με τα σημερινά δεδομένα μάλλον μη εφαρμόσιμη. Σε συζήτηση που είχα μαζί του, προσπάθησε να με πείσει για το αντίθετο και ότι πολλοί τον είχαν συγχαρεί γι' αυτήν. Μπορείτε να φανταστείτε την έκπληξή μου, όταν μου είπε ότι ποτέ δεν είχε διδάξει στην Γ' Λυκείου, καθώς η οργανική του θέση ήταν σε γυμνάσιο;

Τέλος, αποτελεί καίριο ερώτημα για ποιο λόγο κάποιοι από εμάς **δυσκολεύονται να δεχθούν τον ομολογιακό χαρακτήρα του μαθήματος των θρησκευτικών**. **Γιατί πρέπει να αναζητάμε νέο χαρακτήρα στο μάθημα μας**, τη θρησκειολογική, την κοινωνιολογική ή τη φιλοσοφική πλευρά του αντικειμένου, ενώ **παραμερίζουμε προκλητικά τον πλούτο της Ορθοδοξίας και τον απελευθερωτικό χαρακτήρα του Ευαγγελίου;** Το μάθημα είναι ομολογιακό και όχι θρησκευτικός προσηλυτισμός ή προπαγάνδα. Αλλωστε, Θρησκευτικά, Ιστορία, Γεωγραφία και παρόμοια μαθήματα είναι μαθήματα που διαρκώς βρίσκονται στο στόχαστρο «προοδευτικών» και «φιλελεύθερων» φωνών -**λες και οι υπόλοιποι θέλουμε σκοταδισμό και οπισθοδρόμηση** (!)-, διότι **διαμορφώνουν εθνική και θρησκευτική συνείδηση**. Ας μην ξεχνάμε, στο σημείο αυτό, και την **κοινωνική διάσταση της Ορθοδοξίας, η διδασκαλία της οποίας είναι «βόμβα» στα θεμέλια ενός παγκοσμιοποιημένου καταναλωτικού μοντέλου μελλοντικής κοινωνίας, που κτίζουν όλες αυτές οι «φωνές»...**

Ο θεολόγος καθηγητής έχει «έναν Γολγοθά να ανέβει». Αυτή είναι η αλήθεια και αυτή είναι και η χαρά του. Στο τέλος, όμως, οι μαθητές, τελειώνοντας το σχολείο, θυμούνται όλους εκείνους τους καθηγητές που τους μιλούσαν με βάση την αλήθεια, και όχι αυτούς που τους «χάιδευαν τα αυτιά», προκειμένου να καταστήσουν τη δουλειά τους πιο εύκολη.

Εάν εμείς υποστηρίξουμε αληθινά το μάθημά μας, πολύ δύσκολα αυτό θα απειληθεί από άλλους εξωτερικούς παράγοντες.

(Πηγή: «Χριστιανική», 30 Σεπ. 2010)